

Mohammad Rezā Šafī'ī Kadkanī
S perzijskog prevela Mubina Moker

Sadi u halki duhovnih plemića¹

UDK 821.222.1.09 Širazi

Sažetak

U Sadijevoj umjetnosti postoji nešto što ostali naši velikani gotovo da i nisu baštinili, a to je "sadijevska iskustvenost i empirizam" na golemom poligonu zvanom život i na njegovim različitim ravnima – društvenog i individualnog. On govori o svojim mnogobrojnim putovanjima i iskustvima vezanim za razne esnafe za koje smo čuli i koje poznajemo, ali neka njegova iskustva su za nas ostala nepoznanica. Ovaj rad će tretirati upravo jedan od ovih zakrivenih segmenata Sadijevih iskustava, bolje kazano tradiciju *duhovne plemenitosti* čiji se nastanak vezuje za hazreti Alija, prvaka duhovnog plemstva. Analizom Sadijevih priča o duhovnim plemićima i njihovim odlikama ukazat će se i na ovaj aspekt Sadijeve misli.

Ključne riječi: Sadi, silsila duhovnih plemića, evlija

¹ Preuzeto iz časopisa *Motāle'āt-e erfānī*, br. 2, zima 2005.

Niko ne dvoji da je Bog u Sadijevo biće položio poetski dragulj u punini njegovoga sjaja, i niko ne dvoji da Sadiju zbog njegovog vanrednog poetskog umijeća pripada počasno mjesto u odnosu na sveukupnu baštinu istaknutih perzijskih i arapskih književnih imena. Također, nema mjesta dvojbi da je Sadi temeljito poznao islamske znanosti kakve su šerijatsko pravo (*fikh*), teologija, hadis, tefsir Kur'ana, tesavvuf, povijest i ostale ogranke islamske kulture. Ali, ako Sadijevu popularnost i umjetničku suverenost tokom proteklih osam stoljeća budemo posmatrali samo u kontekstu ovih odlika, time nismo iscrpili sve aspekte jer smo izostavili jednu itekako važnu činjenicu, a to je da u Sadijevoj umjetnosti postoji nešto što ostali velikani gotovo da i nisu baštinili a to je “sadijevska iskustvenost i empirizam” na golemom poligonu zvanom život i na njegovim različitim ravnima – društvenog i individualnog; ono što Sadi naziva “njegovanjem uzajamnih odnosa”. U Đulistanu i Bustanu kao i u ostalim svojim djelima Sadi nas kontinuirano vodi kroz svoja mnogobrojna putovanja, susrete s raznim ličnostima i iskustva raznih zanimanja. U nastavku želim ukazati na segment koji je ostao nerasvijetljen, u nizu Sadijevih bogatih iskustava i odnosa na životnome poligonu, a to je da Sadi pripada skupini onih koji su svojim poetskim iskazom promovirali kodeks *duhovne plemenitosti* (*javānmardī*).

*Istinski je plemić duhovni evlija
a prvak među plemićima je Alija.*
(*Būstān*, 1989: 83)

*U dobroti, plemstvu duha ademovska bit skrivena
Ne umišljaj da je čovjek ljuštura tjelesna.*
(*Golestān*, 1990: 159)

*Znanje je u plemstvu duha, čovječnosti i edebu
Bez tog životinja u ljudskom si obliku.*
(*Dīvān-e Sa'dī*, 1977: 754)

Ovi Sadijevi stihovi, u ovoj književnoj vrsti, najuzvišeniji stupanj ljudskosti dovode u odnos s *duhovnom plemenitošću*. Za Sadija, konačnica njegovog duhovnog putovanja nakon svih godina školovanja po medresama islamskoga svijeta kakva je i čuvena bagdadska Nizamija, jeste pristupanje krugu duhovnih plemića.

*Zasjedoh u skupinu smionih plemića
oprash se od znanja što učih u školama.*
(*Dīvān-e Sa'dī*, 1977: 575)

Najvrliji junaci Sadijevih priča su upravo duhovni plemići kakav je i jedan Tebrizija koji kad uhvati lopova u svome dvorištu, uvede ga u kuću i dadne mu svoj turban i krevet da se iz krađe ne vrati praznih ruku. A Sadi na kraju veli:

*Nije čudno kad razborita vrla osoba
iz plemenitosti nagradi nitkova.*
(*Būstān*, 1989: 131)

Na prvi pogled čini se da je pohvala duhovne plemenitosti nešto sasvim prirodno i uobičajeno i da ko god govori o etičkim vrlinama poziva se i na kodeks duhovne plemenitosti. Ali nije tako. Da bismo pojasnili ovu konstataciju, prisjetit ćemo se Sadijevog velikog i neponovljivog sugrađanina Hafiza Širazija koji u svome *Divanu* nijednom ne spominje riječi *javānmard* / duhovni plemić, *javānmardī* / duhovna plemenitost, *fotoṣvat* / duhovno viteštvo. Je li to kod Sadija slučajnost ili možda vuče korijene iz osobne Sadijeve psihologije?

Srećom postoje izvori koji pokazuju da je Sadi pripadao halki duhovnih plemića i da je slijedio tu stazu. U djelu *Fotoṣvatnāme-ye soltāni* koju je napisao Mula Hossein Vaiz Kašefi Sabzavari (preminuo 1501. ili 1505. godine) na dva mjesta je *explicite* ukazano na Sadijevu vezu s kodeksom duhovnoga viteštva i duhovne plemenitosti.

❖ U poglavlju koje govori o osobenostima kodeksa pojitelja žednih, autor između ostalog kaže:

“Znaj da su *pojitelji žednih* i panegiričari i pojitelji. To je cijenjena skupina, a njihov je niz² veoma dug...”

Potom da bi potvrdio spomenuti kodeks i simbole s njim povezane, kaže:

“Upitaju li od koga su preuzeli *napajanje?*, reci od četiri poslanika i...”

Potom, kad se radi o Božijim prijateljima/*evlijama*, tradiciju ovog *zanimanja* vezuje za

² Niz (*sened*) to jest dokaz koji može potvrditi tradiciju nekog zanimanja u životima vjerovjesnika, Božijih prijatelja (*evlija*) i generacija prvih muslimana.

gospodina prijateljevanja/*velajeta* Alija ibn Ebi Taliba, a onda za njegovog sina Abbasa ibn Alija koji je u pustinji Kerbele nosio mijeh na plećima da napoji vodom ožednjeli Ehli-bejt, a onda nastavlja:

“Pa ko god danas napaja druge ljubavljju prema šehidima Ehli-bejta, on slijedi Abbasa ibn Alija i on je perjanica pojitelja njegovoga ummeta. A ko god ne pozna je ovo značenje, njegovo napajanje nije pouzdano i nepobitno. Neki *pojiteljski* niz ovoga ummeta, nakon hazreti Alija i Abbasa, vezuju i za Selmana Farsija koji je mijeh s vodom stalno nosio kući hazreti Fatime. I ova je predaja pouzdana da je duhovni pir Selman u ovome poslu bio prvak plemića. I šejh Muslihuiddin Sadi Širazi je ovo radio. Ovu skupinu nazivaju *darovatelji života*” (*Fotovvatnâme-ye soltāni*, 1971: 296).

Nakon navođenja ove predaje Kašefi govori o simbolima kodeksa napajanja. A na jednom mjestu, također, daje više detalja o prisustvu Šadija u halki duhovne gospode.

- ❖ U sedmom poglavlju knjige koje govori o “nizu opasivanja pojasa”,³ niz počinje od pročišćenih ljudi i proteže se do Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i hazreti Alija ibn Ebi Taliba, potom Kašefi kaže:

“Niz žitelja Transoksanije, Horasana, Tabaristana⁴ i nearapskog i arapskog Iraka se vezuje za Selmana”, a onda nastavlja: “Ako te upitaju o nizu *selmanovaca*, reci da svaka skupina ima drugi niz, jer je Selman Farsi opasao pojas Alija Ensarije, a Ali Ensarija je opasao pojas Ašadždža Medenija, a on je opasao pojas Ebu Musellema Horasanija i tako redom...” (*Fotovvatnâme-ye soltāni*, 1971: 296).

Nastavljajući govoriti o ovim nizovima Kašefi kaže da se autorov/Kašefijev lanac duhovnog viteštva/*fotovvata* vezuje za hazreti šejhul-islama, kutbul-enama... Ahmeda ibn Muhammeda al-Qajenija, kao za njegovog tarikatskog šejha, a ovaj se vezuje za Tadžuddina Alija Dehqana, a ovaj za derviša

Džemaluddina sina derviša Babeka Garrahana, a potom se ovaj niz iz dva pravca vezuje za hazreti Poslanika. Potom Kašefi nastavlja:

“A evo niza *oca* Ahdullaha: Derviš Ali Dehqan *dijete*⁵ hazreti Fesahata Šoara, panegiričara Ehli-bejta, sejjid Mohtar Mevlana Lutfullah Nišaburi, a on je *dijete* Mevlana Muhjiddina Qomija, a on je *dijete* Mevlana Fazlullaha al-Haravija, a on je *dijete* pira Muhammeda Bagdadija, a on je *dijete* šejha Muslihuiddina Sadija Širazija, a on je *dijete* velikog šejha Šihabuddina (Omera Suhraverdija – op. prev.) ... sve do Emira pravovjernih Alija, da ga Bog uzvisi!” (Ibidem: 125).

Djelo *Šadd al-Azār* koje je napisao Muinuddin Džunejd Širazi (djelo je nastalo 1388) predstavlja najstariji pisani izvor o Sadijevom životu u kojem se govori i o Sadijevom kodeksu napajanja. Tamo se kaže: “I prijateljevaio je sa šejhom Šihabuddinom Omerom Suhraverdijem i putovao je s njim na lađi. I prenose da je pojiio vodom u Bejtul-Muqaddesu i u Siriji mnogo godina, sve dok nije ugledao hazreti Hidra pa ga je ovaj napojio s bistroga izvora mudrosti i blagodati (*Šadd al-Azār*, 1949: 461).

Nakon Širazija, sljedeći izvor koji govori o ovome je Džamijev *Nafahāt al-ons* u kojem stoji:

“Pripovijedaju da je on (Sadi) niz godina u Bejtul-Muqaddesu i u Siriji bio vodonoša i napajao ljude vodom” (*Nafahāt al-ons*, 1991: 598). Potom je Devletšah Samarqandi 1487. napisao *Tezkiru* u kojoj se također navodi da je Sadi “trideset godina proveo obrazujući se, a narednih trideset u putovanjima ... dvanaest godina je bio vodonoša i napajao vodom i slijedio stazu duhovnih plemića” (*Tazkere al-šo'arā*, 1959: 151-152).

I druge *Futuvvetname* govore o poziciji Sadija u kontekstu viteškoga kodeksa ophođenja. Primjera radi, u jednoj *Futuvvetnami* vodonoša je zabilježeno:

“Upitaju li te koliko među pojiteljima vodom ima evlija, odgovori: stotinu trideset hiljada i tri stotine šezdeset... Od toga tri stotine je onih koji

³ U izvorniku stoji *mijan bastan* – opasati, pritegnuti pojas. Opasivanje pojasa znači biti pripravan za djelovanje, odnosno slijediti kodeks ponašanja.

⁴ Region između planinskog lanca Alburz i Mazandaranskog mora (Kaspijsko jezero), današnji Mazandaran.

⁵ Izrazi *otac* i *dijete* ovdje se ne odnose na krvno srodstvo, nego na duhovnu vezu između *šejha* kao duhovnoga oca i *murida* kao njegovoga duhovnoga djeteta u kojoj starosna dob nema nikakva značenja tako da duhovni otac po godinama može ali i ne mora biti stariji od duhovnoga sina.

ih predvode. Među ovih tri stotine sedamnaest je predvodnika. Među ovih sedamnaest sedam je potpunih, to su: prvi hazreti Hidr, drugi, odličnik Elias, treći hadže Bahram Saqqa⁶, četvrti šejh Sadi Širazi, peti Abdurrahman Džami, šesti hadže Rahimuddin Šah, sedmi Zun-Nun Misri” (*Fotovvatnāme-ye saqqāyān*, 1993: 3891).

U jednoj drugoj *Futuvvetnami* koja govori o esnafu kovača spominje se Sadijevo ime, ali ne među kovačima, nego među vodičima/pirovima duhovnoga viteštva. U ovoj *Futuvvetnami* se kaže da šerijat ima četiri pira, a to su Adem, Nuh, Ibrahim i Muhammed, alejhimusselam; četiri su tarikatska pira, turkeštanski pir hadže Muhammed Jasumi, drugi horasanski pir Šah Ali Musa Reza, treći pir s planine Šah Nasur⁷ i četvrti indijski pir šejh Farid Gandž Šakar; četiri su pira u hakikatu, prvi Džibril, drugi Mikail, treći Israfil i četvrti Azrail; pet je pirova u spoznaji, prvi pir Šah Qasim Anvar, drugi pir Mevlana Rumi, treći pir Šems Tabrizi, četvrti pir šejh Attar i peti pir šejh Sadi (*Fotovvatnāme-ye Ahangarān*, 1981: 53-59).

Razni vidovi žeđi o kojima Sadi u svojim gazelima veoma naglašeno govori ukazuju da je pjesnik imao velikog iskustva o stanjima ožednjelih. U *Rječniku pojmova Sadijevih gazela*, autora dr. Mehina Sadeqijana, nalazi se podatak da je Sadi izraze *žeđ* i *žedan* upotrijebio 52 puta, a primjerice, prema statistici istoga autora, Hafiz u svom *Divanu* svega 10 puta. Odnos 52 naspram 10 nedvosmisleno pokazuje razliku ova dva pjesnika u njihovom odnosu prema fenomenu *žeđi*. Neko bi mogao kazati da je Sadi napisao dvostruko više gazela u odnosu na Hafiza, ali čak i da prepolovimo ovaj broj 52, opet bi to bilo 26 naprema 10, što za sebe dovoljno govori.

Akcentiranje pitanja žeđi u Sadijevoj poetskoj psihologiji vjerovatno je povezano s načinom Sadijevog života, odnosno s njegovim dugim i dalekim putovanjima kroz suhe i bezvodne pustinje. Ali ovaj specifikum njegove poezije isto

tako je i produkt Sadijevog zanimanja vodonoše i pojitelja vodom, a što nedvosmisleno ukazuje na to da je on pristupio esnafu duhovnih plemića pojitelja vodom.

U Sadijevim poetskim slikama prirode motiv pojitelja i napajanja vodom plijeni posebnu pažnju.

*Noć za odmor dao si a danju
Mjesec posvijetli u Sunca sjaju
Vjetar, led, kiša, oblak bio
da' l munja sijevala grom udario
Svi oni naredbu izvršavaju
da sjeme Tvoje u zemlju zasiju
Ostaneš li žedan, ne jadi se
Pojitelj oblaka napojit će i tebe*
(*Būstān*, 1989: 173-174)

Ili, u hikaji iz *Bustana* o Zun-Nun Misriju kaže:

*Sjećam se kako Pojitelj Nila
ne daje vodu Misiru mnogo godina*
(*Būstān*, 1989: 134)

U jednom od svojih fragmenata kaže:

*Na odredbu Božiju se strpjeti
bolje neg' nedostojnog moliti
Bolje žedan u pustinji umrijeti
nego za vodu pojitelja drznika moliti*
(*Divān-e Sa'di*, 1977: 834)

Sve do sada kazano imalo je za cilj jasno i nedvosmisleno pokazati da Sadi ne samo da je slijedio stazu duhovnih plemića – napose, pripadao je ogranku vodonoša i pojitelja vodom, nego se željela definirati i njegova pozicija u halki šejhova i pirova ove staze.

Možda će neko kritizirati povijesni okvir ove vrste futuvetskih nizova. Koji od ovih nizova podliježe povijesnoj kritici? Mi, manje-više, prihvatamo ove futuvetske nizove, ali nije daleko od istine da je Sadi, kad se radi o duhovnome plemstvu/viteštvu pripadao halki onih koji se mogu smatrati duhovnom djecom šejha Šihabudina. Poznati su ovi Sadijevi stihovi iz *Bustana*:

*Moj šejh i vodič Šehab učeni
dva savjeta kraj vode dade mi
Nemoj se sobom nikad uznositi
u društvu nikad crne misli širiti*
(*Būstān*, 1989: 274)

⁶ Termin *sagqā* znači onaj koji poji vodom; vodonoša. Ovdje se vjerovatno radi o pridjevku uz ime koji ukazuje da je osoba pripadnik esnafa vodonoša/pojitelja vodom.

⁷ *Nasur* je kolokvijalni izgovor riječi *Nasir*. Radi se o velikom perzijskom pjesniku Nasiru Husrou.

Sljedeće riječi Kašefija pojasnit će nam dužnosti vodonosa/pojitelja onoga vremena:

“Znaj da su pojitelji žednih i panegiričari i pojitelji. To je cijenjena skupina, a njihov je niz veoma dug... Ako te upitaju koliko pojitelji imaju pravila, kaži deset.” Potom Kašefi objašnjava ova pravila, a to su: “Čistota i udaljavanje od grijeha; potom da napajanje počinje od desne strane; ko god da prisprije da ga pojitelj napoji; da ljudima daje vodu koja je halal; da ne uzima napojnicu za svoj rad; da bude skrušen i ponizan; da ne pristupa nijednom sohbetu bez dopuštenja njegovog voditelja – zapravo je suština u tome da ne pristupa sohbetu dok ne bude pozvan, osim ako se radi o javnom skupu u hanikahu ili u pristaništu; da ne bude zavidan prema kolegama i da poznaje kodeks svog posla onako kako treba i dolikuje” (*Fotovvatnâme-ye soltāni*, 1971: 295).

U vrijeme kad je Sadi živio u Bagdadu duhovni plemićki kodeks je u ovom gradu doživljavao pravi procvat. Štaviše, moglo bi se kazati da je Bagdad slovio za prijestonicu duhovnoga viteštva i plemstva. Halifa Nasir (1180–1225) je na sebe preuzeo složeno i veoma rašireno ustrojstvo duhovnoga viteštva te su njegovi poznanici i zastupnici diljem islamskoga svijeta, stoga što su i sami bili privučeni kodeksom viteštva ili, ugledajući se na druge, zaogrtao se odjećom duhovnih plemića i tako se priključivali onima koji su slijedili ovaj etički kodeks.

Ibn Mi'mar Bagdadi (umro 1245), autor djela *al-Futuṣṣa*, koji se smatra jednim od najpoznatijih povijesničara kodeksa duhovnoga viteštva a koji je bio i Sadijev savremenik, izvještava nas o tome da je halifa Nasir veliku pažnju posvećivao ovom kodeksu. Također nas upozna je i s načinom na koji je sam halifa pod paskom Abdul-Džabbara ibn Saliha Bagdadija – predvodnika duhovnih vitezova i plemića Bagdada – pristupio ovoj halki i odjenuo se u odjeću duhovnih plemića. Time je halifa praktično pod svoju kontrolu stavio sve ogranke viteškog kodeksa te su i svi upravitelji tog vremena slijedili halifu u tom kodeksu (*Al-Futuṣṣa*, 1958: 67).

Među onima koji su prednjačili u viteštvu su Ata Beg Sa'ad (umro oko 1226) upravitelj Širaza kojeg je opjevao i Sadi i upravitelj ostrva Kiš (*Ibidem*, 1958: 67–68).

Viteški kodeks je privukao gotovo sve zapovjednike onog doba, od Egipta, preko Sirije te Male Azije i svi su pristupili u halku duhovnoga viteštva.

Ako su upravitelj ostrva Kiš i napose širaski upravitelj Ata Beg Sa'ad pripadali viteškom kodeksu, zar nije logično i povijesno utemeljeno da je i Sadi koji je u to vrijeme živio u prijestonici duhovnoga viteštva, odnosno Bagdadu i koji se u Bagdad vratio oko 1224, a to su posljednje godine Nasirovog vladanja, njegovao ovaj etički kodeks?

Veoma je znakovito da je Sadi među brojnim esnafima duhovnoga plemstva odabrao baš napajanje vodom. Kako se navodi u djelu *Fotovvatnâme-ye soltāni* ali i u nekim drugim poslanicama čiji su autori pripadali viteškom kodeksu, postojao je odnos između napajanja i pisanja panegirika. Zar nije sasvim prirodno i logično da Sadi kojem u panegiriku Poslaniku, njegovome Ehli-bejtu i ashabima pripada najuzvišenija povijesna pozicija pristupi ovom ogranku duhovnoga viteštva?

Jednu činjenicu ne smijemo nikako zanemariti, a to je da Sadi nije pristupio halki vodonosa/pojitelja vodom iz potrebe za poslom, nego iz potrebe za pirom. Jer sam došao do saznanja da je Sadi živio u bogatstvu i da je njegova kuća poput dvorova zapovjednika i vladara imala vratara. O tome svjedoči veoma stari dokument na koji niko do sada nije obratio pažnju.

U veoma važnom djelu iz 13. stoljeća *Revdat al-nāzir va Nazbat al-khātir*, autora Abdul-Aziza Kašija zabilježeni su stihovi koje je spjevao pjesnik Ali Fahr Nedždžar Širazi obraćajući se Sadiju i tužeći se jer mu njegov vratar nije dopustio da uđe.

*Veliki! U tarikatu kò ti
u ovom dobu niko nije
I kò zvijezde tvog bića
sjaj nijedne druge nije
A tvoja je vrijednost tol'ka
nema tog da nadmaši je
Kad si od prvaka fakra
da imaš vratara ne dolikuje*

(*Revdat al-nāzir
va Nazbat al-khātir*, bi tā: 219)

Ovi stihovi koji su nastali za Sadijeva života i nesumnjivo iz pera jednog od njegovih poznanika

ili sugrađana svjedoče da Sadiju *sejri-i suluk* nije bio zapreka da živi u izobilju i blagostanju. I on je kao njegovi bogati sugrađani pred kapijom imao čuvare koji su onemogućavali ulazak u

kuću. Širaski je šejh, čini se, u svojoj veleljepnoj kući živio poput cara. Tome u prilog govore i sljedeće riječi iz djela *Šadd al-Azār*: “Dosegnuo je uzvišene položaje i čast ogromnu.”

Izvori i literatura

- Borhān-e qāte'a*: Khalaf-e Tabrīzī, be ehtemām-e Mohammad Mo'in, Zavvār, Tehrān, 1951.
Būstān, Sa'dī Shīrāzī, tashih Golāmhossein Yūsefi, Khavārezmī, Tehrān, 1989.
Tazkere ash-sho'arā, Doulatshāh Samarqandī, Kalāle Khāver, Tehrān, 1959.
Dīvān-e Sa'dī, Amīr Kabīr, Tehrān, 1977.
Sa'dīnāme, be ehtemām-e Habib-e Yagmāyī, Tehrān, 1937.
Selsele-ye ouliyā, Nurbakhsh-e Qahastānī, čāpshode tavassot-e Mohammad Taqī Dāneshpejūh dar Jashnnāme-ye Henry Corbin, zir-e nazar-e Hossein Nasr, Tehrān, 2004.
 “Fotovvatnāme-ye āhangarān”, be kūshesh-e Iraj

- Afshār, čāpshode dar *Farkhande payām*, majmo'e-ye maqālāt-e ehdāy be ostād-e Golāmhossein Yūsefi, Dāneshgāh-e Ferdousī, Mashad, 1981.
 “Fotovvatnāme-ye saqqāyān”, be kūshesh-e Iraj Afshār, čāpshode dar *Nāmvāre-ye dr Mohammad Afshār*, jeld-e haftom, Mouqūfāt-e dr. Mohammad Afshār, Tehrān, 1993.
Fotovvatnāme-ye soltānī, Moulānā Hossein Vā'ez Kāshefī, Sabzavārī, be ehtemām-e Mohammad Ja'far Mahjūb, Bonyād-e farhang-e Īrān, Tehrān, 1971.
Febrest-e Mikrofīlmhā-ye Ketābkhāne-ye markazi-ye Dāneshgāh-e Tehrān, Mohammad Taqī Dāneshpejūh, jeld-e avval, Dāneshgāh-e Tehrān, 1969.

Abstract

Sa'di in the circle of spiritual nobles

Mohammad Rezā Šafī'ī Kadkanī

In Sa'dī's art there is something that the rest of our great writers have almost never cherished and that is Sa'dī's “experientiality and empiricism” in a vast polygon called life and in different planes of social and individual life. He talks about his numerous journeys and experiences pertaining to various guilds that we have heard of and know of, but some of his experiences remain unknown to us. This paper will discuss one such hidden segment of Sa'dī's experiences, more precisely the tradition of *spiritual nobility* whose origin is related to 'Alī, the leader of the spiritual noblemen. The analysis of Sa'dī's stories about spiritual noblemen and their characteristics will point out this aspect of his thought.

Keywords: Sa'dī, the chain of spiritual noblemen, awliyā'